

Sığorta sektorundan dövlət büdcəsinə daxilolmalar artıb

Müxtəlif təbii fəlakətlər, yanğın, qəza, yaxud da insan ehtiyatsızlığı üzündən dəyən ziyanın həmin dəyərdə maliyyə vəsaitləri ilə qarşılınması, əlverişli şəkildə tez bir zamanda aradan qaldırılması vətəndaşların sığortaya olan maraq, inam və həvəsini xeyli artırıb.

Üstəlik, sığortalama, hadisə yerinə baxış və ekspertiza, zərərin ödənilməsi mexanizmlərinin sadələşdirilməsi, şəffaflaşdırılması, bürokratik əngəllərə son qoyulması da sığorta şirkətlərinə müraciətləri intensivləşdirib, adıçəkilən sahədən dövlət büdcəsinə daxilolmalar çoxaldı. Sözügedən proseslərin elektronlaşdırılması isə həm vaxt itkisini, həm də qanuna riayətdən yayınma hallarını önleyir.

Sığorta siyasəti iki formada - icbari və könüllü şəkildə həyata keçirilir. Bu məsələlər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2007-ci il dekabrın 25-də imzaladığı "Sığorta fəaliyyəti haqqında", 24 iyun 2011-ci il tarixli "İcbari sığortalar haqqında" qanunlarla, 2023-cü il 31 iyulda onlara edilmiş əlavə və düzəlişlərlə, eləcə də digər normativ hüquqi sənədlərlə tənzimlənilir. Həmin qanun-qaydalar respublikamızda daşınmaz əmlak, avtonəqliyyat vasitələri və onların sahiblərinin mülki məsuliyyətinin icbari sığortası, habelə digər sığortalar üzrə bu sahədə sığortaçıları, sığortalıları, sığorta olunanları və faydalanan şəxslər arasında hüquqi-iqtisadi münasibətləri tənzimləmək, hüquq və mənafehlərin qorunması məqsədilə qeyd edilən icbari sığorta növlərinin reallaşdırılmasının ümumi əsaslarını, həmçinin bu işlərin aparılması qaydalarını və şərtlərini müəyyənləşdirir.

Araşdırmalar göstərir ki, ölkəmizdə sözügedən istiqamətdə ciddi irəliləyişlər var. Bu da sığorta sektorunda dayanıqlı inkişafı təmin edən başlıca səbəblərdəndir. Yerli sığorta bazarının əldə etdiyi müsbət nəticələr həm də islahat tədbirlərinin sistemativ həyata keçirilməsi ilə əlaqədardır. Azərbaycan sığorta bazarına nəzarətədiçi və tənzimləyici orqan olan Mərkəzi Bankın, habelə sığorta bazarının təmsilçiləri - Azərbaycan Sığortaçıları Assosiasiyası və İcbari Sığorta Bürosunun əhalidə istər sığorta savadlılığının və sığorta məlumatlılığının artırılması, istərsə də cəmiyyətin sığorta xidmətlərinə əlçatanlığının təmini istiqamətində atdığı funksional addımlar da islahat tədbirlərindən sayıla bilər.

Bu arada Mərkəzi Bank cari ilin yanvar-iyun ayları üzrə fərdi qəza və xəstəliklər üzrə yığımlar və ödənişlərin həcmi

açıqlayıb. Məlumatla görə, göstərilən müddət ərzində bu növ sığorta üzrə yığımlar 2 milyon 43 min manat, yəni əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 157 min manat və ya 8 faiz çoxdur. Belə ki, 2023-cü ilin yanvar-iyun aylarında həmin göstərici 1 milyon 886 min manat təşkil edirdi. Bu istiqamətdə 231 min manat sığorta ödənişləri olunub ki, bu da illik müqayisədə 148 min manat və ya 2,8 dəfə yuxarıdır. Çünki ötən ilin eyni dövründə 84 min manat sığorta ödənişləri edilmişdi. Zərərlik göstəricisi isə son bir ildə 4 faiz artaraq 11 faiz təşkil edib. Ötən ilin eyni dövründə bu göstərici 7 faiz idi.

Azərbaycanda birinci yarımil də avtonəqliyyat vasitələrinin könüllü sığortası üzrə yığımlar və ödənişlərin həcmi də məlum olub - 27 milyon 390 min manat (Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 5 milyon 9

min manat və ya 22 faiz çox). 2023-cü ilin yanvar-iyun aylarında həmin göstərici 22 milyon 381 min manat hesablanmışdı. Bu növ sığorta ödənişləri 9 milyon 890 min manat təşkil edib ki, illik müqayisədə 964 min manat və ya 11 faiz artıqdır. Əvvəlki ilin eyni dövründə 8 milyon 927 min manat sığorta ödənişləri verilib. Hesabat dövründə zərərlik göstəricisi 36 faizdir. Son 12 ayda 4 faiz azalan zərərlik göstəricisi keçən il iyulun 1-ə 40 faiz təşkil edirdi.

Ölkəmizdə sosial, işsizlikdən və icbari tibbi sığorta daxilolmaları da artıb. Bu ilin yanvar-iyun aylarında muzzdlu işçi sayının və əməkhaqqı fondunun "ağarması" prosesi şəraitində məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə daxilolmalar 2,8 milyard manata yaxın olub. İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinə istinadən, bu, 2023-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 9,4 faiz çoxdur. O cümlədən son bir ildə qeyri-büdcə təşkilatları üzrə daxilolmalar 12,1 faiz artaraq 1,8 milyard manat təşkil edib. Hesabat dövründə işsizlikdən sığorta haqları üzrə daxilolmalar 12,6 faiz artaraq 100 milyon manata, o cümlədən qeyri-büdcə təşkilatları üzrə daxilolmalar 14,7 faiz artaraq 74,6 milyon manata çatıb.

Dövlət rəhbərliyinin əhalinin tibbi sığortası yönündə qəbul etdiyi qanun və qərarlar, həyata keçirilən fəaliyyət də öz bəhrəsini verməkdədir. 2024-cü il ərzində icbari tibbi sığorta haqları üzrə daxilolmalar 7,7 faiz çoxalaraq 486,8 milyon manat, o cümlədən qeyri-büdcə təşkilatları üzrə 8,3 faiz artaraq 340,6 milyon manat olub.

Qurban MƏMMƏDOV,
"Azərbaycan"

azerbaijan-news.az